

Ծագութեալ է 1881 թ.
Ծագութեալ է 1881 թ.

1853 წელს დაიწყო ომი რუსეთ-

სა ია ოსმალეთს შორის. ეს ომი

ბლად, დაეცა სოფელ აწყურთან
ოსმალეთის ჯარს, რომელსაც საქართველოს გაოხრება სწადდა, სრულიად
დაამარცხა, გაანადგურა ხილი მტკვარზე და ისე სდია მტერს, რომ ოსმალთა უმეტესი ნაწილი მტკვარში
დაიღუპა. ისტორია მოგვითხრობს, რომ ამ ბრძოლის დროს ოსმალთა
და ლეკთა რიცხვი იყო 15 ათასი
კაცი, ხოლო ქართველთა ჯარის რიცხვი იყო 6 ათასი. მოგიწოდებო
რა პატიოსნებისა და სახელის ასარებზე, როდესაც საჭიროება და სახელი მოითხოვს თქვენის ოჯახობის
დაცვისათვის, დარწმუნებული ვარ, რომ ასევე მოიქცევით იმ ფიცის გამო, რომელიც მიეცით დიდს ხელ-

მწიფეებს".
ამ მოწოდების ასრულება ყველაზე
უჭინ მოიწალინა საქართველოს თა-
ვილ-აზნაურობამ და დაარსა ორი
მხედართა ღრუებინა თავადის ბარათა-
შვილისა და თავ. ერისთავის უფრო-
სობით.

12 მაისს ტვერის პოლკი მოვიდა
ალექსანდროპოლში მტერთან შესაბ-
მელად და აქ დროს ელოდდა. 4
ივნისს თავადმა ანდრონიკა შვილმა
გურულთა რაზმათ დაამარცხა ოსმა-
ლთა ჯარი მდინარე ჭალოკთან. 17
ივლისს ბარიონმა ვრანგელმა დაამარ-
ცხა მტერი. ჯერი ეხლა ალექსან-
დროპოლისა და ანატალიის ჯარზე

ს. ესაძე

ორიოლე სიტყვა მიზიუს ღვევოს
ფევრონი ყლიურ კრების შესახებ.

օցըր ոտեղ ֆյուլովագու սրբուն,
հաշ յինչոյն քըթուն սաեցլո սայառ-
տայլուն կայտեսու-կայտեմաւ յդունցի
նշացիթաւ և մեղած. նույտոյերագ
և պրեմուլ յարտայլ յրուսաւուն, հո-
մլուն թայլապ ամ ցար Շյմտեզեցանի
մեռլուն թայրտեմուն սահոցագու
յացնիւն թայսկուն, յև քըթու և մու-
հեց մագլունան մագալունու ուց ամ
ենւն ցանմացլունանի և պայլա, յո-
սաւ-յո ხալեսաւուն ցուլո թյս-
բյուզա, մագլունան ցրմնունու ունց-
նութեա յինչոյն քըթուն և մուն
քորայլս ցուլթյմաբյուզանս և. նագո-
րացես. մյու, հոգորու յարտայլուն,
մութամ մամենցայցիթաւ տայուսուցալ յի-
նույլեցին մացալունու և սաճաւ-յո
Շյմտեզեցա մոմեցւթմուն, յինչոյն քոյն
կայտույթիթ: աշեր նամքուուն մունի,
ացեր յրու տայուն սայունուցիաւ թյու-
ցնցիցլու և ցոնուզրուլուն մըլքուան
մընթմուն-մյությու. ամ անհու մըլքուա
հմայնու զալուարցիթու, ցուլթո թմո-

ესად დავრწმუნდები — ჩამდენად მა
თალია ყოველივე; რაც დეპოს შე-
ხებ ან უზრნალ-გაზეთებიდგან, ან
ითონ ნადირაძისგანა და სხვა ქი-
ოყელებისაგან მაქვს გაგონილი მეთ-
ო. ზემო-მაჩხანიდგან მომიხლა ჩასვ-
ია, რადგანაც სიღნაღის უტეხ ტყე-
დ გავიარე. „მომილო, დეპო რო-
ლია“ მეთქი, ჩავეკითხე ერთ ქიზი-
ლს, რომელსაც წინ დატვირთული
ირი გამოვედო და დაბალის ხმით
ოჭლილინ ებდა. — „აგრეა-ყე, ასე ჩას-
ოლ და დიდი თეთრი სახლი დაგხ-
დება ხელ-მარჯვნივო, „მიპასუხა ისე.
ომ ზედ ხეირიანად არც კი შემო
ხედნია. მაღლობა გადავუხადე და
ავწიე. მალე დეპოც გამოჩნდა: კარ-
აც მოზრდილს ქვითკირის შენობა-
შეთი თვალი მაღაზია ლაზათია-
ად გამოიცეირებოდა. ჩემდა უნგბუ-
ად მაშინვე ლიმილი მომებარა, რასა-
კირველია, არა მისდა დამტი-
ებისა და გაკიცხვის ნიშნად, რასაც
ხედავდი, არა. მხოლოდ სიამოვნება
იგრძენ: სოფელი და ასეთი სავაჭ-
ოო სახლი, ასე შნოიანად და მდი-
რქულად მოწყობილი-მეთქი, გავიფი-
რე. რა მოხდა და რა იყო,
ნ რა მოქმედება იქნია ჩემ-
ხედ იმ დღის ნინახმა, ამას რომ
ოვიყვეთ, შორს წავა. პირდაპირ
აქმეს შევუდგები.

დღეს დეპოს საწევრო ფული
4,280 მან. აქვს და 15,000 მანეთ-
ხედ მეტი ნდობაც შეუძენია. თუ
ასეში ვიკონიებთ იმ გარემოებას,
რომ პირველ წელიწადს დეპოს მხო-
ლოდ 800 მან. ფული ჰქონდა და
მეტი არა. ად, ეჭვი არ არის, მხო-
ლოდ მადლობის გრძნობით უნდა
ვისეხნიებდეთ დეპოს გამგებს, რო-
მლებმაც მთელის ოთხის წლის გან-
ვალობაში თავისი შრომა და მხნე-
ობაზე 800 მან.

4280 ად აქციეს და ნდობა-კი ერთი
აამაღ და მეტად შესძინეს. ავილოთ
და პირდაპირ ციფრები ვალაპარა-
კოთ, რომლებიც მხოლოდ უტყუ-
არს ამბავს გაღმოგვცემს. 1-ლს წე-
ლიწადს დეპოს 1,200 მან. ჰქონია
მოგება, გეორგე—2,000 და მესამეს
900 მან. მაშასადამე, პირველ სამს
წელიწადს დეპოს მოუტანია მოგება
4,100 მან. უკანასკნელ ორის წლის
განმავლობაში—1897 და 1898
წელს დეპოს უვაჭრია სულ 54,000

მან. საქონლით, ძაღლად რადგანაც
ბოლოს სამი წელიწადი მთელის
კახეთ-ქიზიყისათვის მოუსავლიანი
იყო და ხალხი თითქმის გაღარიბდა,
გადიდებულს ხარჯს დეპოს გაფარ-
თოვებისა გამო მოგებამ თავს ვერ
წაუარია. მიზეზი ამისა, ეჭვი არ არის,
ერთის მხრივ მოუსავლიანობაა, მეო-
რე მხრივ დეპოს წარმოებისათვის
ხარჯის ზრდა და, თუ გნებავთ, მე-
სამე მხრივ კიდევ ის, რომ დეპოს

თვის შენობა დაიწყეს და ამ შეხო-
ბას დეპოს ნაღდ ფულიდგან 2,000
გან. მეტი ფული დაიხარჯა, რომე-
ლიც ამ რიგად მოსცდა, კარობაში
ვერ დატრიალდა და საჩვენებელი ვერ
მოიტანა. ზოგიერთი უსაყველურებს
გამგოებას, როდესაც ჰედავდნენ, ვაჭ.
რობისათვეს ფული საჭირო იყო,
შენობას რად იწყებდნენ. მაგრამ
არც აქ მიუძლვით მესაყველურეთ
ჯეროვანი სიმართლე. ვიდრე დეპოს
შესაფერს შენობას მოუქმნიდნენ,
უადგილობრივა გამო საქონელი ფუ-
ლებოდა და გაუვარგისებული საქო-

ი გადასაყრელი ხდებოდა. მიბრ-
ეთ ახლა, როგორ მოქცეულიყვ-
გ გამგნი: სჯობდა წევრებისათვის
ის წლის განმავლობაში საწევრო
ლის სარგებელი დაეკლოთ,
ნაღდ ფულად ნაყიდი და სარ-
ლით გასასყიდად გამზადებული
ინელიც ჩაელპოთ და გადაეყარათ,
ვაჭრობა, ვაზრდილი და გაფართო-
ული, განგებ შეემცირებინათ უა-
ლობისა გამო. მითხარით რომე-
ვაჭრობაში გამოცდილი ადამიანი
ევს ამ უკანასკნელს გარემოებას?
რიგად თუ რამ საყვედური ეტქ-
წევრებს თუ არა-წევრებს, ეს
ლოდ უკანასკნელის წლის ვაჭ-
ბის უსარგებლობის გამო და სხვა

ფერი. მაგრამ მიწენი, ამისდა გა-
რთლებელი, ზემოლვე დავასახე-
ო და გავითვალისწინეთ კიდევ,
დენად სამართლიან: დ ჰკუტხავენ
სყიდლო და ერთგულს საზოგადო
მაკებს. ახლა ვიფიქროთ, თუნდაც

ე ვ გარემონტბაში, რომელიც ოს ბელ
ანასკნელს წელს თან სდევდა დე- გიტ
ს ვაჭრობას, მართლა უზარალია მიმა
მე საზოგადოებას, რომელიც ამ როგო
პოლეგან ჰვაჭრობს, თუ მოუგია. ქმებს
გორუ ზევით ვსოდეთ, ორის სთავ

სხვა ვაქეონი-კი, თუმცაც ა-
ოსანზედ პატიოსნად ცნობი-
ო, სულ უკანასკნელს 15 კაბიკს
ნც მოაგებინებს მანეთს, მაშინ
პოში ნავაჭრს საქონელზედ, რო-
ლიც მხოლოდ 8%, იგებს, მყიდ-
ოს 7 კიბუკი მოვება მაინცა ძევს.
სწორედ ის 7 კაბიკია, რომელიც
ვაჭართან მეტად უნდა გადაე-
ლოებინა, რადგანაც ისე დაკლებულ
სად არას მიჰყიდილა, როგორც
პო აძლოებს. მა შასათამა, 54,000

ნავაჭრისა მანეთხედ რომ შვიდ-
იდი კაპიკი მოგება ვიანგარიშოთ,
780 მან. მოგება შესდგება. ეს
ული დეპოში მოვაჭრე საზოგადო-
ს ჯიბეში დარჩენია და ისე უა-
რიშოდ არ გადაუყოდებია, რო-
მაც სხვა ვაჭრებთან ემართება
ალმე. თუ რომ წევრები საწევრო
ულის სარგებლი არ მიუღიათ, ე.
სულ რამდენსამე ათს, ან ასა-
ც დაჭკლებია მოგება, საზოგადო-
ს მაინც ხომ უსარგებლნია ამ სა-
კაპო დაწილიაბოლის წყაონდებია.

ნამდვილს თანხას, ვერ დავასახე-
ოებ, თუ პირველს წლებში რაღამ-
ენის ღირებულობის საქონლით
ვევრია დეპოს, მაგრამ ზედ-ზეწევ-
ით-კი შეიძლება ვთქვათ, რომ თუ
ეტი არა იმაზედ ნაკლები მაინც არ
ენებოდა, რაც ამ ბოლოს წლებში
ვევრია დეპოს, ე. ი. 54,000 მა-
ტისა, მით უფრო რომ პირველს
ლებში საწევრო ფულის დივიდენ
და დარჩენილა 1,200 მან. ერთ-
ელ, 2,000 მან. მეორედ და 900
ან. მესამედ. მაშასადამე, თუ აქ-

3 გამოვინანგარიშებთ შეკრუნა 780
მოგებას ნავაჭრიდგან, რომე-
ლეპოდგან გასულა, გამოვა,
დღემდის ქიზიყის დეპოს უსა-
ლებია საზოგადოება ამ თანხით:
ეს სამს წელს მოგება ჰქონია
0 მან. (იმდენივე, რაც საწყვრო
ია დღეს) და კიდევ დეპოდგან
რებით იაფ-ფასად გასულს სა-
ლს შეუძენია საზოგადოებისა-
3,780 მან. სულ 7,880 მან.
კანასკრელს ორს წელიწადსაც
0 მან. მაშასადამე, სულ 11,660
ნუ-თუ ასე პატარა სავაჭრო
სებულებამ, როგორიც ქიზიყის
ა, ამაზედ მეტი მოგება ღა-
ოიტანოს? არა და არა, ჯერ-
იბით მაინც. ამას, რასაკვირვე-
კინც დაუკვირდება კარგად და-
ვს, თვალ-ახვეულებისათვის-კი
ქვეყნაზედ მათის ენისა და ხე-
მეტი დასანახი არა არის-რა.
ხებით, რამდენადაც კი შესაძლე-
ა მოკლედ, ახლა იმას, თუ ზო-
თმა ვითომდა საზოგადო საქმის
ჩო გულშემატკიფარმა ადამიანმა
ორი-და ნათელი მიაყენა ამ სა-
და რა თვალ-მაღილი შუშა შე-
აზა დამსწრე საზოგადოებას.

დაწყებისათვავე თავი იჩი-
სეოთმა გარემოებამ, რომელიც
კურის გულისათვის არა სდებს პა-
მიზეზს ამ გარემოებისას. ერ-
წევრის რჩევის თანახმად, რო-
მაც თითონვე დასჭრა პატარ-პა-
ოდ ქალალი და დაურიგა წევ-
ა, ამ ქალალდებზედ დასწერეთ გვა-
მათი, ვინც კრების თავმჯდომარედა
რთო, როდესაც თავმჯდომარედ,
აღ წინააღმდეგ მოლოდინისა,
იქნა ამორჩეული და არა ის,
კ ზემოხსენებულს წევრს ჰსურდა,
საზოგადო კრებას განუცხადა —
წესი თავმჯდომარის არჩევისა
ონობა და ამისათვის გთხოვთ
ჭით მოხდეს ხელიახლად არჩევანი,
ა თუ ამას არ ისურვებთ, ეს
შენიშვნა უკანონო არჩევანის
ხებ ოქმში შეიტანოთო!!... ამ
ემოციას მრავალ წერტილებს
ხამ და ვიკითხავ მხოლოდ, თუ
წევრი დარწმუნებული იყო, რომ
მიერ დასახელებული საარჩევანო
ი უკანონო იყო, რაღაც ასახე-
ბდა, ხოლო თუ წინად მიაჩნდა
ონიერად, თავმჯდომარის არჩევის
დეგ რაღაც გაუკანონიერდა?!!..
წესიდებას დასახელებს, წინად

და იყო ეს წესდება? იმედია,
ორნ წევრს უკეთ ეცოდინება,
რე სხვას ვისმე.

არ ვიტყვი არაფერს იმის
ახებ, რაც ეგრევ წოდე-
ლ დეპოს ოპოზიციის შესახებ
ხმა დადიოდა, ან აღრევე რა დაწ-
მილება ჰქონდა: და რა სულთა-
ათვა ასულლებულებდა იმათს
ართლიანობის სასწორს, მაგრამ
ნიშნავ, რომ ზემოთ აღნიშნული

